

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LIPSK NA LATA 2021 – 2025 Z PERSPEKTYWĄ DO 2027 R.

za lata 2023 – 2024

Dokument opracowany przez mgr Martę Tomczak

**GMINA LIPSK
POWIAT AUGUSTOWSKI
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE**

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.....	3
1.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	3
2. ZMIANA STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY LIPSK	9
2.1. LASY I OBSZARY CHRONIONE.....	9
2.2. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA.....	10
2.3. WODY.....	12
2.4. GLEBY I ZASOBY GEOLOGICZNE.....	20
2.5. HAŁAS I PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	24
2.6. POWAŻNE AWARIE.....	27
3. SPRAWOZDANIE – OCENA REALIZACJI PROGRAMU	28
3.1. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	28
3.2. ZREALIZOWANE DZIAŁANIA.....	34
3.3. WSKAŹNIKI.....	37
4. PODSUMOWANIE	38
5. SPIS TABEL I RYSUNKÓW	38

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Podstawę prawną opracowania Raportu z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk na lata 2021 – 2025 z perspektywą do 2027 r.” stanowi art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025, poz. 647 z późn. zm.). Zgodnie z zapisami ustawy, organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy. Następnie raporty te są przekazywane do organu wykonawczego powiatu. **Niniejszy raport dotyczy lat 2023 – 2024.**

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk na lata 2021 – 2025 z perspektywą do 2027 r.” stanowi przede wszystkim ocenę stopnia wykonania zadań własnych założonych w POŚ. Opracowanie obejmuje również omówienie zmian w zakresie wszystkich kierunków ochrony środowiska, jakie dokonały się w ciągu ostatnich lat na terenie Gminy Lipsk.

Niniejszy Raport skupia się przede wszystkim na latach **2023 – 2024**, odwołuje się także do danych zaprezentowanych w samym Programie Ochrony Środowiska.

1.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Lipsk położona jest w rejonie przygranicznym północno-wschodniej części kraju, w województwie podlaskim, w odległości 87 km od Białegostoku i 77 km od Suwałk. Od północy sąsiaduje z gminą Płaska, od zachodu – z gminą Sztabin, od południa – z gminami Dąbrowa Białostocka i Nowy Dwór, natomiast na wschodzie graniczy z Białorusią. Miasto Lipsk ze wszystkich stron otoczone jest biebrzańskimi bagnami i torfowiskami. Graniczy z południowo-wschodnim krańcem Puszczy Augustowskiej – największego kompleksu leśnego w Polsce.

Rysunek 1. Położenie Gminy Lipsk na tle powiatu augustowskiego

Źródło: <https://administracja.mac.gov.pl>

Administracyjnie obszar gminy dzieli się na 30 sołectw oraz Miasto Lipsk. Wykaz sołectw przedstawia się następująco: Bartniki, Kolonie Bartniki, Dolinczany Nowe, Dolinczany Stare, Dulkowszczyzna, Jaczniki, Jasionowo, Jałowo, Kolonie Lipsk, Kopczany, Krasne, Kurianka, Lichosielce, Lubinowo, Lipszczany, Nowe Leśne Bohatery, Nowy Rogożyn, Nowy Rogożyn, Podwołkuszne, Rakowicze, Rogożynek, Rygałówka, Siółko, Skieblewo, Stare Leśne Bohatery, Starożyńce, Stary Rogożyn, Wołkusz, Wyżarne, Żabickie.

Powierzchnia gminy wynosi 18 442 ha. W stosunku do powierzchni całego województwa podlaskiego, a także powierzchni powiatu augustowskiego, stanowi ona odpowiednio 0,91% oraz 11,12%.

Grunty rolne zajmują 11 717 ha, co stanowi 63,5% powierzchni całkowitej (z dominacją gruntów ornych), resztę stanowią lasy i nieużytki. Gmina Lipsk ma charakter typowo rolniczy. Na terenach wiejskich mieszkańcy zajmują się głównie uprawą zbóż, ziemniaków i truskawek oraz hodowlą bydła.

W podziale fizyczno – geograficznym Gmina Lipsk położona jest w granicach:

- Mezuregionów: Wzgórze Sokólskie i Kotlina Biebrzańska;
- Makroregionu: Nizina Północnopodlaska;
- Podprovincji: Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie;
- Prowincji: Niż Wschodniobałtycko - Białoruski;
- Megaregionu: Niż Wschodnioeuropejski.

Obszar Gminy Lipsk wznosi się średnio na wysokość od 140 do 150 m n.p.m. Najwyższy punkt położony jest na wschód od wsi Skieblewo i wynosi 176 m n.p.m., natomiast najniższy punkt (108,5 m n.p.m.) znajduje się w dolinie rzeki Wołkuszanki. Deniwelacje terenu przekraczają 67 m.

Na obszarze gminy dominuje rzeźba pagórkowata. Udział poszczególnych form rzeźby przedstawia się następująco:

- płaskorówninna, powstała w wyniku działalności wód roztopowych. Kotlina Biebrzy stanowi rozległe obniżenie, pełniła ona rolę pradoliny odprowadzającej wody lądolodów na południe i południowy zachód; występują w niej tarasy zalewowe – 32%,
- niskofalista i niskopagórkowata – 12%,
- falista i pagórkowata wysoczyzna morenowa ze spadkami terenu dochodzącymi do 15%, z pagórkami kemowymi – 54%.

Na terenie Gminy Lipsk występują również utwory holoceny, reprezentowane przez osady aluwialne w dolinach rzek i obniżeniach terenu, w tym torfy, namuły, piaski i żwiry rzeczno-bagiennie. Wszystkie wymienione utwory stanowią skały macierzyste różnych typów gleb. Torfy pradoliny Biebrzy tworzą torfy torfowisk niskich, słabo rozłożone, o dużej chłonności. Procesy torfotwórcze w pradolinie trwają do dziś, doprowadzając do wytworzenia kilkumetrowej warstwy torfu. W torfie w okolicach Lipska, na głębokości od 30 do 360 cm, występują przewarstwienia gytii, świadczące o istnieniu kopalnych jezior. Osady deluwialne i bagiennie stanowią grunty słabonośne, nienadające się do bezpośredniego posadowienia budynków.

Położenie komunikacyjne

Główny układ komunikacyjny Gminy Lipsk tworzą drogi wojewódzkie (nr 664 Augustów – Lipsk – Granica Państwa oraz nr 673 Lipsk – Dąbrowa Białostocka – Sokółka), drogi powiatowe (zamejskie oraz miejskie) oraz drogi gminne.

Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe. Z terenem gminy związany jest system ścieżek rowerowych oraz przebiegają przez niego szlaki turystyczne.

Obszary chronione

Na terenie Gminy Lipsk występują następujące formy ochrony przyrody:

- Biebrzański Park Narodowy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”;
- 4 obszary NATURA 2000 – „Dolina Biebrzy”, „Ostoja Augustowska”, „Puszcza Augustowska”, „Ostoja Biebrzańska”;
- 1 pomnik przyrody – grupa modrzewi.

Przez teren gminy przebiegają także dwa korytarze ekologiczne:

- GKPN-1 Dolina Biebrzy;
- GKPN-4 Puszcza Augustowska.

Wody powierzchniowe

Przez obszar Gminy Lipsk, w odległości ok. 2 km od Lipska, przebiega dział wodny I – go rzędu między dorzeczem Wisły a Niemna. Część północna należy do dorzecza Niemna (Wołkuszanka z dopływami), pozostała część gminy - do dorzecza Wisły (Biebrza z dopływami).

Obszar gminy objęty jest dość gęstą siecią odpływu wód powierzchniowych (rzeki, strumienie, rowy melioracyjne). Brak jezior jest wynikiem braku zagłębień bezodpływowych. Naturalny odpływ wód powierzchniowych jest zróżnicowany. W części południowo – zachodniej odpływ jest znacznie utrudniony w wyniku małych spadków terenu w szeroko zabagnionej dolinie rzeki Biebrzy. W części pozostałej gminy odpływ wód jest dobry.

Podstawową sieć hydrograficzną terenu stanowi rzeka Biebrza z Niedźwiedzicą, Wołkuszanka z Hacıłówką i Pierstunką z całym systemem drobnych bezimiennych cieków i rowów. Wszystkie bezimienne cieki charakteryzuje mały przepływ roczny wód. Jedynie rzeka Biebrza charakteryzuje się większymi przepływami.

Tabela 1. Jednolite części wód powierzchniowych związane z terenem gminy

Nazwa JCWP	Kod JCWP
Wołkuszanka	RW80001064749
Czarna Hańcza od Kanału Augustowskiego do granicy państwa	RW80001164739
Lebiedzianka	RW200015262169
Kamienna	RW2000102621589
Biebrza do Kropiwnej	RW200015262151
Biebrza od Kropiwnej do Horodnianki	RW200016262179

Źródło: dane pochodzące z aktualizacji planów gospodarowania wodami, karty charakterystyk

Wody podziemne

Gmina Lipsk znajduje się w zasięgu następujących jednolitych części wód podziemnych:

- PLGW200032,

- PLGW800022.

JCWPd 22:

Liczba pięter wodonośnych: 3.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 38%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (16% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Nie występują.

JCWPd 32:

Liczba pięter wodonośnych: 3.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 48%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (52% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Nie występują.

Klimat

Klimat Gminy Lipsk ma cechy przejściowo-kontynentalne, leży w zasięgu oddziaływania klimatu Krainy Biebrzańskiej, co wiąże się z nieco łagodniejszymi warunkami klimatycznymi. Odnotowuje się tu małą przewagę opadów letnich nad zimowymi oraz wiosennych nad jesiennymi.

Powietrze

W Zestawieniu gmin zawartym w „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2023” Gminę Lipsk wymieniono wśród gmin, w których wystąpiło przekroczenie w przypadku:

- Cel ochrony: Ochrona zdrowia ludzi,
 - Wskaźnik: O₃,
 - Typ normy: poziom celu długoterminowego,
- Cel ochrony: Ochrona roślin
 - Wskaźnik: O₃,
 - Typ normy: poziom celu długoterminowego.

Na dzień 31.12.2023 r. udział mieszkańców Gminy Lipsk aktywnie korzystających z programu „Czyste Powietrze” był relatywnie niski.

Gleby

Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lipsk” na obszarach wysoczyzny morenowej i równiny sandrowej (w części północnej gminy) przeważają gleby brunatne wylugowane oraz czarne ziemie zdegradowane. W zagłębieniach terenowych występują gleby murszowe. Dna dolin rzecznych a także obniżeń bezodpływowych wypełniają mady, czarne ziemie, gleby mułowo – torfowe oraz mursze i torfy. Około 50 % gruntów ornich Gminy Lipsk zajmują gleby V i VI klasy. Gleby te należą do 6-tego kompleksu gleb. Są to gleby piaszczyste, nadmiernie przepuszczalne, ubogie w składniki pokarmowe, okresowo, częściej trwale zbyt suche. Zalicza się je do kompleksu żytniego słabego i żytnio – łubinowego. Uprawy na tych glebach dają na ogół niskie plony, uzależnione od opadów. Większe kompleksy tych gleb koncentrują się w części północnej obszaru gminy. Tylko 2,5% gruntów ornich zajmują gleby klasy IIIa i IIIb należą do 2-go i 4- go kompleksu gleb. Natomiast gleby IVa i IVb wywodzące się z 4-tego, 2-go oraz 5-tego i 9-tego kompleksu glebowego stanowią ponad 47% powierzchni gminy. Grunty te występują na większych powierzchniach w pobliżu Lipska, wsi Jałowo, Dulkowszczyzna, Siółko, Jaczniki, Kopczany, Dolinczany. Na szczególną uwagę w tych rejonach zasługują obszary występowania gleb brunatnych i czarnych ziem należących do pszennego dobrego i żytnio – ziemniaczanego bardzo dobrego kompleksu przydatności rolniczej. Są to gleby wytworzone z glin lekkich bądź z piasków gliniastych mocnych i lekkich podścielonych płytko i średniogłęboko gliną lekką. Charakteryzują się dobrze wykształconym poziomem próchnicznym, dużą zawartością składników pokarmowych oraz właściwymi stosunkami wodno – powietrznymi. Gleby te stanowią dość dobrą bazę dla rozwoju funkcji rolniczej gminy.

Zgodnie z tym dokumentem użytki zielone zajmują 34% powierzchni użytków rolnych. Są przeważnie słabej jakości użytkowej (klasa IV, V i VI), występują w obniżeniach i dolinie rzeki Biebrzy, Wołkuszanki, Niedźwiedzicy i innych cieków. Reprezentowane są przez gleby torfowe, murszowe, czarne ziemie, mułowo – torfowe i mady w przewadze zabagnione. Duży areał użytków zielonych o uregulowanych stosunkach wodno – powietrznych występuje w dolinie rzeki Wołkuszanki i Niedźwiedzicy co daje duże możliwości wykorzystania tych użytków dla rozwoju gospodarki hodowlanej w tej części gminy.

2. ZMIANA STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY LIPSK

2.1. LASY I OBSZARY CHRONIONE

Lasy

Tabela 2 przedstawia dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) dotyczące powierzchni gruntów leśnych w 2019 r. oraz w latach 2023–2024. Ujęcie tych lat umożliwia ocenę zmian w analizowanym okresie. Ponieważ w „Programie...” wykorzystano dane z 2019 r., rok ten przyjęto jako punkt odniesienia w niniejszej analizie. Powierzchnia gruntów leśnych w zanalizowanych latach ulegała zwiększeniu. W 2024 r. powierzchnia tych gruntów była większa niż w 2019 r. o 391,67 ha, jest to zjawiskiem pozytywnym.

Tabela 2. Grunty leśne

	Jedn. miary	2019	2023	2024
Powierzchnia gruntów leśnych				
ogółem	ha	4 270,79	4 598,34	4 662,46
lesistość w %	%	23,1	24,8	25,2
grunty leśne publiczne ogółem	ha	1 166,79	1 416,23	1 480,35
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	1 073,45	1 286,65	1 349,31
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 050,12	1 112,35	1 175,09
grunty leśne prywatne	ha	3 104,00	3 182,11	3 182,11
Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych i przeznaczonych do zalesienia				
zalesienia ogółem	ha	0,51	0,00	0,00
zalesienia lasy publiczne ogółem	ha	0,51	0,00	0,00
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	0,51	0,00	0,00
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	0,51	0,00	0,00
Pozyskanie drewna (grubizny)				
ogółem	m ³	3 669	1 862	2 476
las prywatne	m ³	3 574	1 862	2 476
lasy gminne	m ³	95	0	0

Źródło: dane GUS

W 2024 r. (zgodnie z danymi GUS) lesistość na terenie gminy wyniosła 25,2% i była większa niż w 2019 r. o 2,1%. We wszystkich latach dokonano pozyskania drewna (grubizny). W 2019 r. dokonano zalesienia gruntów nieleśnych. W analizowanych latach zmiany dotyczące gruntów leśnych na terenie Gminy Lipsk były głównie pozytywne. Dodatkowo

w każdym z analizowanych lat prowadzono sadzenie drzew i krzewów, co wskazuje na korzystne zmiany środowiskowe.

Obszary chronione

Zgodnie z danymi GUS w 2024 r. odnotowano mniejszą powierzchnię obszarów chronionych w porównaniu z pozostałymi latami analizy, co wynika ze zmniejszenia powierzchni parku narodowego. W 2023 r. i 2024 r. liczba pomników przyrody na 100 km² była niższa niż w 2019 r. Oba zjawiska wskazują na niekorzystny trend z punktu widzenia ochrony środowiska.

Tabela 3. Obszary prawnie chronione

	Jedn. miary	2019	2023	2024
Obszary prawnie chronione				
ogółem	ha	11 011,31	11 011,31	10 999,82
parki narodowe	ha	1 756,00	1 756,00	1 744,51
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	9 255,31	9 255,31	9 255,31
udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	59,8	59,7	59,6
powierzchnia obszarów prawnie chronionych na 1 mieszkańca	m ²	21 765,8	25 180,2	25 563,1
liczba pomników przyrody na 100 km²	szt.	1,1	0,5	0,5

Źródło: dane GUS

2.2. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Zgodnie z danymi GUS w analizowanych latach długość sieci wodociągowej utrzymywała się na jednakowym poziomie. Zmalała liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej o 479 osób. Sam poziom korzystających z instalacji w % ogółu ludności w 2024 r. wyniósł 75,4% i był wyższy niż w 2019 r. o 1,8% (tym samym zmniejszenie liczby ludności korzystającej z sieci wynika ze zmniejszenia się ogólnej liczby ludności, która w 2024 r. zmalała w porównaniu do 2019 r. o 756 osób).

W 2024 r. liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 997 i była większa niż w 2019 r. o 67 szt.

Tabela 4. Stan zaopatrzenia w wodę

	Jedn. miary	2019	2023	2024
Wodociągi				
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	-	143,5	143,5
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	143,5	-	-
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	930	985	997
awarie sieci wodociągowej	szt.	18	24	19
woda dostarczona	dam ³	-	145,2	155,6
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	141,5	136,5	143,7
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	27,6	30,7	33,2
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m ³	24,2	24,9	26,0
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	30,4	35,9	39,6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	2 192	1 950	1 934
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3 725	3 287	3 246
ludność korzystająca z sieci wodociągowej na wsi	osoba	-	1 337	1 312
Korzystający z instalacji - wodociągu w % ogółu ludności				
ogółem	%	73,6	75,2	75,4

Źródło: Dane GUS

Teren Gminy Lipsk jest częściowo skanalizowany. Zgodnie z danymi GUS w analizowanych latach z sieci kanalizacyjnej korzystały osoby zamieszkujące obszar miejski gminy. Choć w 2024 r. liczba osób korzystających z sieci była najmniejsza (1 655 osób) to poziom korzystających z instalacji w ogóle ludności wyniósł najwyższy poziom (38,5%). Tym samym spadek liczby osób korzystających z sieci podobnie jak w przypadku wodociągu wynika głównie z tendencji demograficznych (spadek liczby ludności). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w 2024 r. wynosił 276 i był najwyższy w analizowanych latach. Co uwidacznia, że choć długość sieci nie uległa zmianie to dostęp do niej uległ zwiększeniu.

Tabela 5. Sieć kanalizacyjna

Jedn. miary		2019	2023	2024
Kanalizacja				
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	9,8	9,8	9,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	271	275	276
awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	0	0	1
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	47,0	42,6	43,0
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	53,0	56,0	45,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	1 875	1 669	1 655
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1 875	1 669	1 655
Korzystający z instalacji - kanalizacji w % ogółu ludności				
ogółem	%	37,1	38,2	38,5

Źródło: Dane GUS

2.3. WODY

Wody powierzchniowe

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk na lata 2021-2025 z perspektywą do 2027 r.” przedstawiono dane dotyczące jakości jednolitych części wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Lipsk pochodzące z „Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu”. Zgodnie z nimi stan wód związanych z terenem gminy prezentuje się następująco:

- 100% wód znajdowało się >2 klasie w przypadku klasy elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5),
- 100% wód było 2 klasie pod względem elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6),
- 25% wód charakteryzuje się słabym stanem ekologicznym,
- 100% wód charakteryzowało się stanem chemicznym poniżej dobrego,
- 100% wód charakteryzowało się złym stanem wód (ocena stanu JCWP).

W tabeli 6. i 7. zaprezentowano dane dotyczące jakości wód powierzchniowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu.

Tabela 6. Jakość wód powierzchniowych, cz. 1

Nazwa jcwp	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)			Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)		
	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa
Wołkuszanka	2024	2024	2	2021	2024	2	2024	2024	1
Czarna Hańcza od Kanału Augustowskiego do granicy państwa	2023	2023	4	2021	2024	1	2021	2023	2
Lebiedzianka	2023	2023	3	2020	2024	>2	2023	2023	2
Kamienna	2022	2023	4	2019	2024	2	2019	2022	2
Biebrza do Kropiwej	2023	2023	3	2020	2024	2	2023	2023	2
Biebrza od Kropiwej do Horodnianki	2023	2023	3	2023	2024	1	2023	2023	2

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu

Tabela 7. Jakość wód powierzchniowych, cz. 2

Nazwa jcwp	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego				Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu jcwp		
	Rok najstarsz. badań	Rok najnowsz. badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok najstarsz. badań	Rok najnowsz. badań	Stan chemiczny	Rok najstarsz. badań	Rok najnowsz. badań	Ocena
Wołkuszanka	2021	2024	2	dobry stan ekologiczny	2021	2024	stan chemiczny poniżej dobrego	2021	2024	zły stan wód

Nazwa jcwp	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego				Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu jcwp		
	Rok najstarsz. badań	Rok najnowsz. badań	Klasa	Stan / potencjał ekologiczny	Rok najstarsz. badań	Rok najnowsz. badań	Stan chemiczny	Rok najstarsz. badań	Rok najnowsz. badań	Ocena
Czarna Hańcza od Kanalu Augustowskiego do granicy państwa	2021	2024	4	słaby stan ekologiczny	2020	2024	stan chemiczny poniżej dobrego	2020	2024	zły stan wód
Lebiedzianka	2020	2024	3	umiarkowany stan ekologiczny	2020	2024	stan chemiczny dobry	2020	2024	zły stan wód
Kamienna	2019	2024	4	słaby stan ekologiczny	2019	2024	stan chemiczny dobry	2019	2024	zły stan wód
Biebrza do Kropiwej	2020	2024	3	umiarkowany stan ekologiczny	2020	2024	stan chemiczny dobry	2020	2024	zły stan wód
Biebrza od Kropiwej do Horodniarki	2023	2024	3	umiarkowany stan ekologiczny	2020	2024	stan chemiczny poniżej dobrego	2020	2024	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu

Wciąż stan JCWP we wszystkich badanych częściach wód określany był jako zły. 40% wód miało stan chemiczny poniżej dobrego i 40% wód miało słaby stan ekologiczny. Z powyżej przedstawionych danych wynika, że wciąż istnieje potrzeba przeprowadzania prac służących poprawie stanu wód powierzchniowych i promocji zachowań służących polepszeniu ich stanu.

Wody podziemne

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk na lata 2021-2025 z perspektywą do 2027 r.” wskazanie stanu wód podziemnych oparto przede wszystkim na badaniach Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska z 2019 r. Odwołano się do wyników badania przeprowadzonego w punkcie monitoringu diagnostycznego w miejscowości Kamień, gdzie uznano stan wód podziemnych jako zadowalającej jakości. Na terenie powiatu augustowskiego nie przebrzdono badań ani w 2018 r., ani w 2020 r.

Wskazano również, że stan wód podziemnych w JCWPd nr 22 i nr 32 zgodnie z informacjami zawartymi na stronie Monitoringu jakości wód podziemnych w 2012 r., 2016 r. jak i 2019 r. był dobry.

W 2023 r. i 2024 r. nie przeprowadzono badań wód podziemnych na terenie Gminy Lipsk ani powiatu augustowskiego. Ostatnie badanie na terenie gminy wykonano w 2022 r., punkt monitoringu był zlokalizowany w Mieście Lipsk, gdzie jakość wody uznano jako wody dobrej jakości.

Biorąc pod uwagę powyższe dane dotyczące wód podziemnych można uznać, że ich stan na terenie gminy jest przynajmniej zadowalający. Wciąż warto przeprowadzać prace służące ich ochronie i przynajmniej utrzymaniu ich stanu na obecnym poziomie.

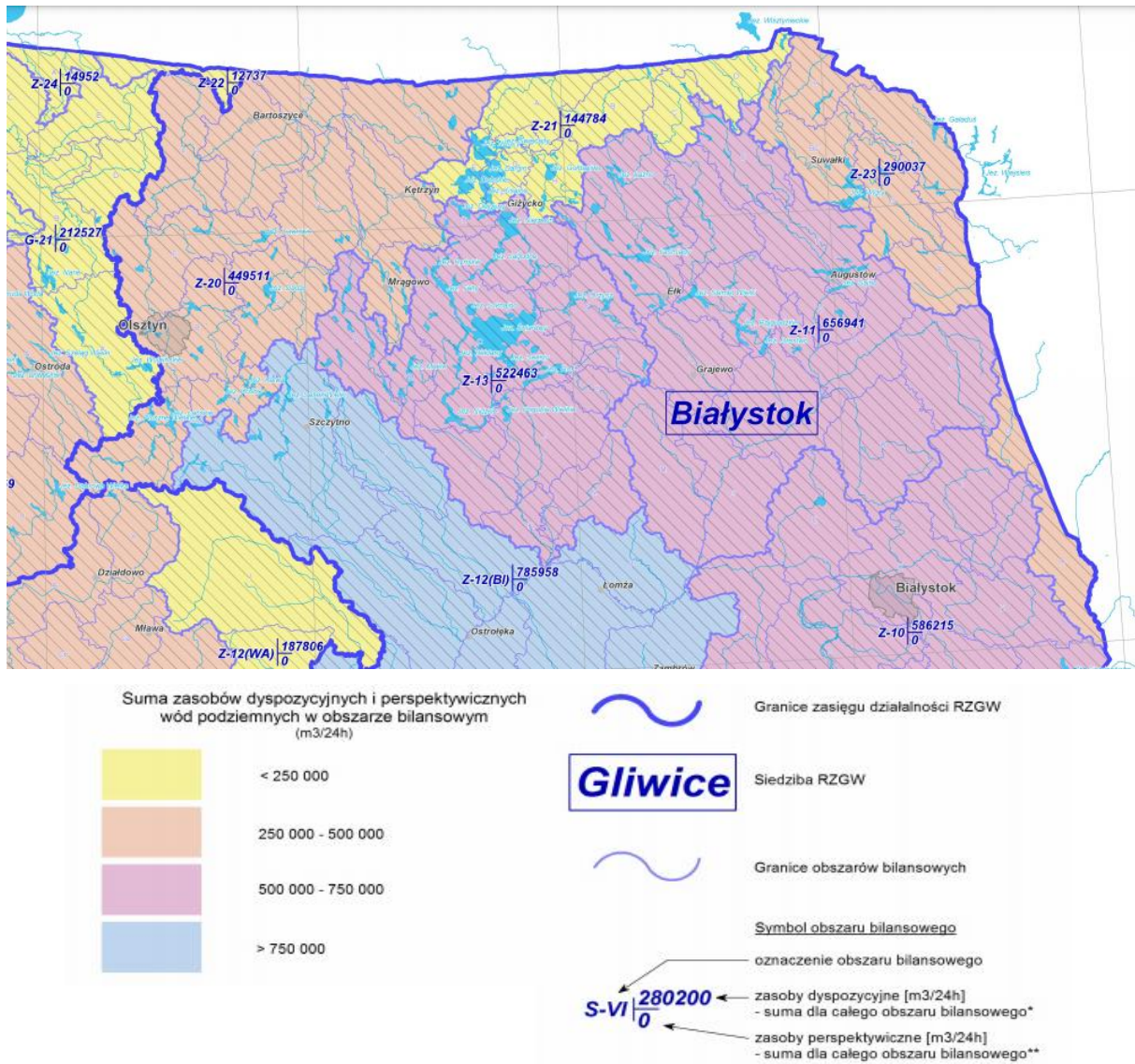
Zasoby dyspozycyjne

Mapy przedstawiające zasoby dyspozycyjne wód podziemnych na terenie Gminy Lipsk i w jej otoczeniu zaprezentowano na:

- Rysunku 2. – według stanu na 31.12.2020 r.,
- Rysunku 3. – według stanu na 31.12.2023 r.,
- Rysunku 4. – według stanu na 31.12.2024 r.

Analiza map wskazuje na konieczność podjęcia działań w zakresie ochrony zasobów wód podziemnych. Zgodnie z mapą według stanu na koniec 2020 r. zasoby te kształtowały się na stosunkowo dobrym poziomie, jednak na mapach obrazujących stan z końca 2023 r. i 2024 r. zauważalne jest ich wyraźne pogorszenie.

Rysunek 2. Mapa zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach bilansowych stan na 31.12.2020 r.

Źródło: www.pgi.gov.pl

Rysunek 3. Mapa zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach bilansowych
(stan na 31.12.2023 r.)

Objaśnienia

 granice zasięgu działalności RZGW

 siedziba RZGW

 granice obszarów bilansowych

Symbol obszaru bilansowego

 oznaczenie obszaru bilansowego

← zasoby dyspozycyjne [m³/24h]
- suma dla całego obszaru bilansowego*

← zasoby perspektywiczne [m³/24h]
- suma dla całego obszaru bilansowego**

* suma ustalonych zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych z poszczególnych rejonów wodnogospodarczych danego obszaru bilansowego.
Wartość = 0 oznacza brak obszarów o udokumentowanych zasobach dyspozycyjnych w danym obszarze bilansowym

** suma zasobów perspektywicznych wód podziemnych z poszczególnych rejonów wodnogospodarczych danego obszaru bilansowego.
Wartość = 0 oznacza udokumentowanie zasobów dyspozycyjnych na całej powierzchni danego obszaru bilansowego

 granice rejonów wodnogospodarczych

 symbol rejonu wodnogospodarczego

 rejon wodnogospodarczy o udokumentowanych zasobach dyspozycyjnych na całej powierzchni rejonu

 rejon wodnogospodarczy o udokumentowanych zasobach dyspozycyjnych na części powierzchni rejonu

Moduł sumy zasobów dyspozycyjnych i perspektywicznych wód podziemnych w obszarze bilansowym (m³/24h/km²)

	< 100
	100-200
	200-300
	> 300

Inne oznaczenia

 granica państwa

 WARSZAWA miasta wojewódzkie

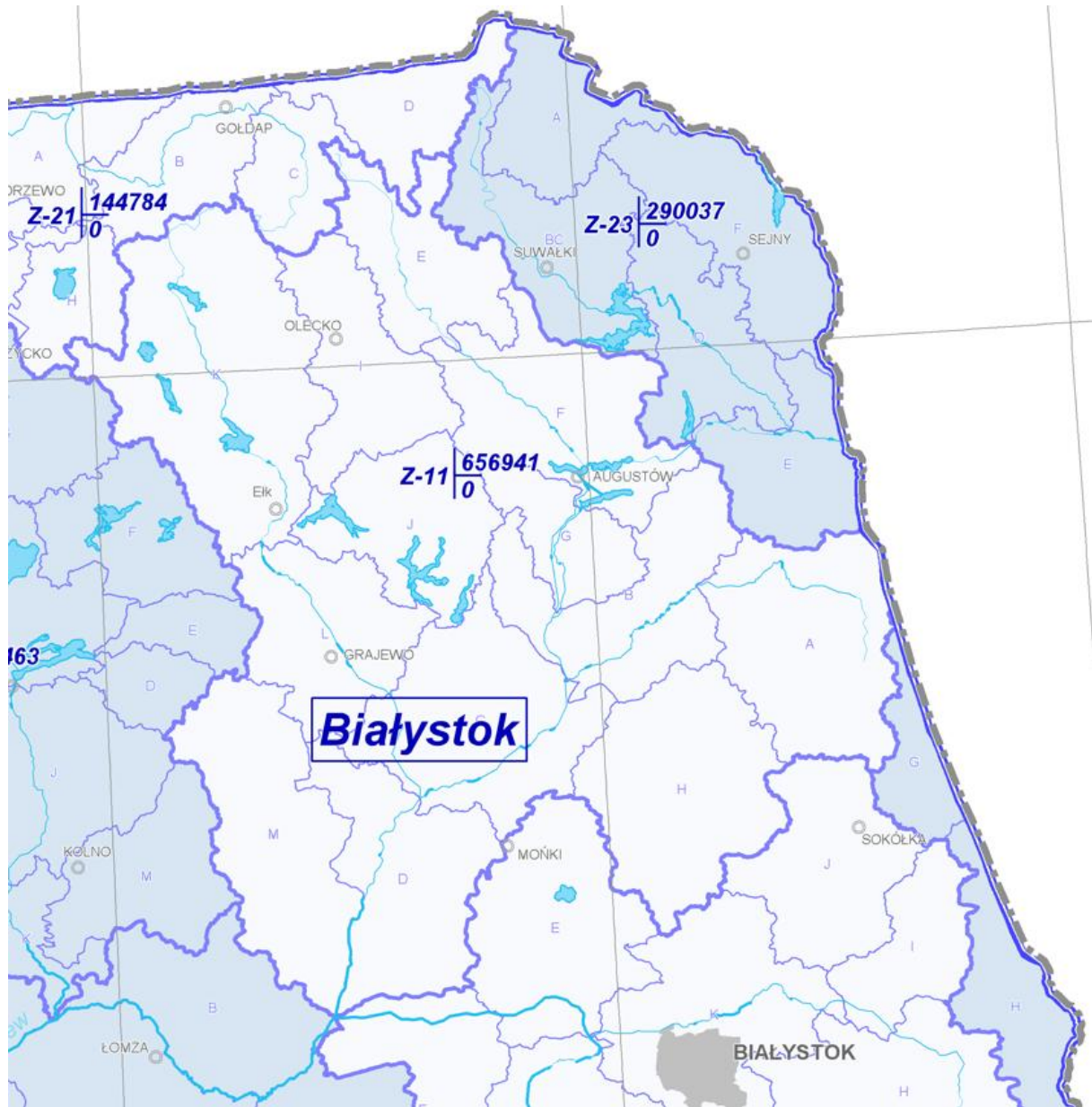
 STAGZÓW miasta pozostałe (wybrane)

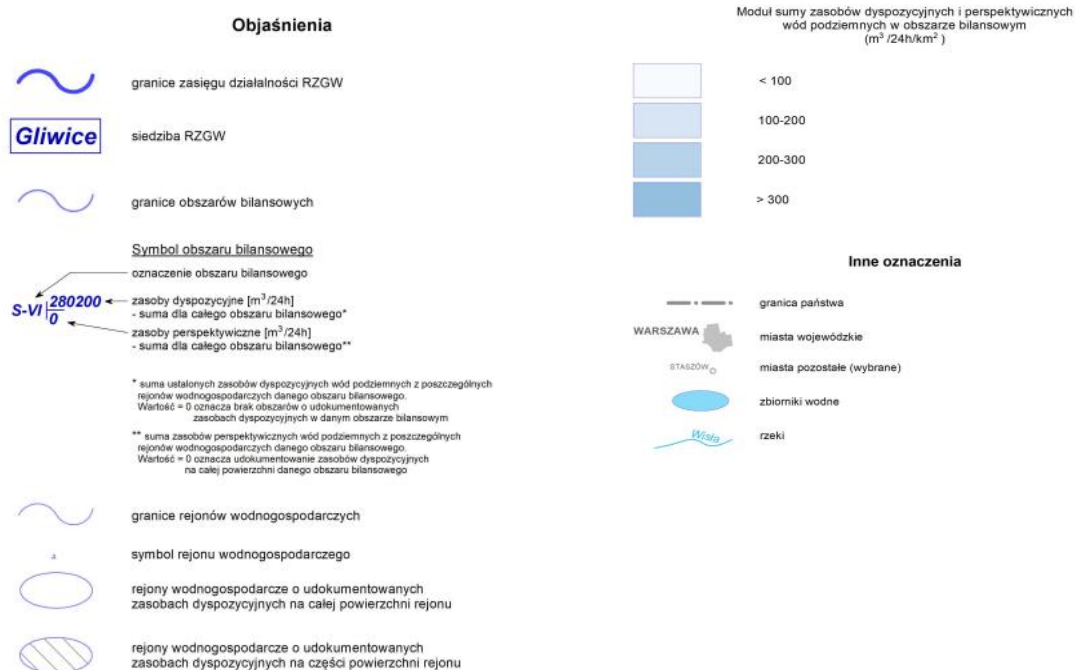
 zbiorniki wodne

 rzeki

Źródło: www.pgi.gov.pl

Rysunek 4. Mapa zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach bilansowych
(stan na 31.12.2024 r.)

Źródło: www.pgi.gov.pl

W przypadku wód na terenie Gminy Lipsk potrzeba jest przede wszystkim przeprowadzenia prac służących poprawie stanu wód powierzchniowych. Warto jednak również prowadzić prace służące zachowaniu zasobów wód podziemnych.

Dodatkowo warto zwrócić uwagę na ryzyko powodziowe, które zgodnie z danymi zaprezentowanymi w ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju) na terenie gminy występuje od rzeki Biebrza.

2.4. GLEBY I ZASOBY GEOLOGICZNE

Gleby

W latach 2011-2014 na terenie powiatu augustowskiego badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez przeprowadziła Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Białymstoku. W tabeli 8. zaprezentowano szczegółowe wyniki przeprowadzonych badań.

Tabela 8. Zestawienie zasobności gleb na terenie powiatu augustowskiego w latach 2011-2014

Liczba gospodarstw (szt.)	364
Liczba prób (szt.)	974
Zbadana powierzchnia (ha)	1606,03

pH (%)	bardzo kwaśny	23
	kwaśny	30
	lekko kwaśny	22
	obojętny	19
	zasadowy	6
Potrzeby wapnowania (%)	konieczne	19
	potrzebne	19
	wskazane	13
	ograniczone	11
	zbędne	38
Zawartość fosforu (%)	bardzo niska	13
	niska	31
	średnia	23
	wysoka	14
	bardzo wysoka	19
Zawartość potasu (%)	bardzo niska	21
	niska	37
	średnia	25
	wysoka	9
	bardzo wysoka	8
Zawartość magnezu (%)	bardzo niska	9
	niska	13
	średnia	27
	wysoka	21
	bardzo wysoka	30

Źródło: Wyniki badań odczynu i zasobności gleb na terenie poszczególnych powiatów woj. podlaskiego w latach 2011 – 2014

Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Na terenie województwa podlaskiego przeprowadzono badanie w 6 punktach, żaden z nich nie był zrealizowany na terenie Gminy Lipsk, ani na terenie powiatu augustowskiego.

Również w kolejnej szóstej turze monitoringu, która przypadła na lata 2020-2022, nie przeprowadzono badań na terenie gminy. Jeden z punktów badawczych był zlokalizowany na obszarze powiatu sejneńskiego, czyli w powiecie sąsiadującym z powiatem augustowskim w miejscowości: Hołny Wolmera (Gmina Sejny). Stwierdzono tu wysoką zawartość próchnicy (2,31%), optymalny odczyn gleby (pH 6,7 w KCl) oraz niskie, nieszkodliwe zasolenie, co

wskazuje na relatywnie dobrą jakość i żyzność gleb w tym rejonie. Można uznać, że sytuacja na terenie Gminy Lipsk jest zbliżona.

Zgodnie z dokumentem „Ochrona środowiska 2024” odczyn gleby w województwie podlaskim w latach 2020 – 2023 w 25% był bardzo kwaśny, 32% kwaśny, 26% lekko kwaśny, 13% obojętny i 4% zasadowy. Co wskazuje, że na terenie województwa aż 83% gleb ma odczyn od lekko kwaśnego po bardzo kwaśny co podkreśla potrzebę przeprowadzania przez rolników dodatkowych prac (w tym wapnowania). Odczyn środowiska glebowego wpływa w znacznym stopniu na życie roślin, mikroorganizmów ale również na egzystencje fauny glebowej. Decyduje tym samym o aktywności biologicznej gleby. Częściej spotykane kwaśne odczyny gleb, powodują obniżanie plonowania roślin. Ułatwiają one również przyswajanie przez rośliny metali ciężkich.

Powyżej wspomniane czynniki mają wpływ na opłacalność prowadzenia działalności rolniczej na terenie gminy oraz na zakres prac potrzebnych do wykonania przez rolników. Szczególnie jest to istotne bo 63,5% powierzchni całkowitej gminy to grunty rolne (z dominacją gruntów ornych).

Zasoby geologiczne

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk na lata 2021-2025 z perspektywą do 2027 r.” zaprezentowano dane dotyczące zasobów geologicznych na terenie Gminy Lipsk zawarte w „Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2019 r.”. Zgodnie z tym dokumentem zidentyfikowane są na tym terenie złoża piasków i żwirów.

Tabela 9. Złoża zasobów geologicznych na terenie, 2019 r.

L.p.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
Wykaz złóż piasków i żwirów - tys. t					
1	Bartniki*	Z	260	-	-
2	Bartniki II*	Z	147	-	-
3	Bartniki III*	E	214	-	0
4	Bartniki IV*	E	856	-	37
5	Bohatery Stare	Z	177	-	-
6	Jasionowo*	T	212	-	-
7	Jasionowo I*	E	66	-	2
8	Jasionowo VI*	E	102	-	2
9	Kopczany*	E	461	-	1
10	Kurianka	Z	673	-	-
11	Lipsk*	R	664	-	-

L.p.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
12	Lipsk I*	Z	211	-	-
13	Lipsk III*	E	361	-	11
14	Lipsk IV*	E	127	-	7
15	Lipsk Kolonie*	Z	540	-	-
16	Lipsk Kolonie II	R	392	-	-
17	Lipszczany*	Z	1 091	-	-
18	Lipszczany II*	Z	1 251	-	-
19	Rygałówka	E	255	255	12
20	Starożyńce*	R	64	64	-
21	Starożyńce I*	Z	153	-	-
22	Starożyńce II*	T	329	-	-
23	Żabickie I*	E	576	-	3
24	Żabickie II*	T	193	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2019 r.

Objaśnienia do tabeli:

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

Z - złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane

E - złoża eksploatowane

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

W „Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2024 r.” również wykazano występowanie złóż piasków i żwirów. W porównaniu do poprzedniego bilansu zweryfikowano i zaktualizowano zasoby złóż oraz włączono do bilansu nowe złoża.

Tabela 10. Złoża zasobów geologicznych, 2024 r.

L.p.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
Wykaz złóż piasków i żwirów - tys. t					
1	Bartniki*	Z	260	-	-
2	Bartniki II*	Z	147	-	-
3	Bartniki III*	E	212	-	0
4	Bartniki IV*	E	708	-	37
5	Bartniki V*	T	907	-	-
6	Bohatery Stare	Z	177	-	-
7	Jasionowo*	E	140	-	36
8	Jasionowo I*	T	49	-	-
9	Jasionowo VI*	E	42	-	35
10	Kopczany*	Z	461	-	-
11	Kurianka	Z	673	-	-

L.p.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
12	Lipsk*	R	664	-	-
13	Lipsk I*	Z	211	-	-
14	Lipsk III*	E	324	-	2
15	Lipsk IV*	E	94	-	3
16	Lipsk Kolonie*	Z	540	-	-
17	Lipsk Kolonie II	T	382	-	-
18	Lipszczany*	Z	1 091	-	-
19	Lipszczany II*	Z	1 251	-	-
20	Rakowicze*	E	422	-	21
21	Rakowicze I*	T	42	-	-
22	Skieblewo	E	364	364	14
23	Starożyńce*	R	64	64	-
24	Starożyńce I*	Z	153	-	-
25	Starożyńce II*	T	329	-	-
26	Żabickie I*	E	531	-	8
27	Żabickie II*	T	193	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2023 r.

Objaśnienia do tabeli:

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

Z - złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane

E - złoża eksploatowane

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo

P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie

Porównując dane za 2019 r. i za 2024 r. zasoby geologiczne bilansowe pomimo występującego wydobywania nie uległy znacznemu zmniejszeniu (dokonano aktualizacji listy złóż oraz ich zasobów).

Wciąż należy prowadzić działania służące ochronie posiadanych zasobów by w jak największej ilości pozostały dla przyszłych pokoleń.

2.5. HAŁAS I PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Hałas przemysłowy i komunikacyjny

Hałas przemysłowy

Zgodnie z „Oceną stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2019” w tymże roku na terenie województwa podlaskiego poddano pomiarom hałasu 53 podmioty. 22 podmioty w ramach pomiarów kontrolnych oraz 31 w związku z badaniami okresowymi. Stwierdzono na ich podstawie, że 8 zakładów przekracza poziomy dopuszczalne, z czego 62,5% to przekroczenia występujące w nocy. Uznano jednak, że hałas przemysłowy

ma właściwie charakter lokalny. Na ponadnormatywny jego wpływ narażona jest jedynie ludność mieszkająca w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono również w tym dokumencie, że hałas przemysłowy jest w mniejszym stopniu uciążliwy niż w poprzednim okresie badawczym (pomimo iż zwiększono ilość skontrolowanych podmiotów).

W „Ocenie stanu środowiska akustycznego na terenie województwa podlaskiego w roku 2023” ponownie uznano, że hałas przemysłowy na obszarze województwa ma charakter lokalny, a na ponadnormatywny jego wpływ narażona jest ludność mieszkająca w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów. Podmioty, które nie dostosowały się do norm hałasowych to 6% spośród zbadanych w 2023 roku. Przekroczenia dla wskaźnika L_{AeqN} rzędu 4dB stwierdzono w dwóch podmiotach (nie znajdowały się one na terenie Gminy Lipsk), w jednym w drodze działalności inspekcyjnej WIOŚ (nie znajdował się na terenie Gminy Lipsk). Odnosząc rezultaty pomiarów do poprzedniego okresu badawczego stwierdzono, że procent podmiotów z przekroczeniami ma tendencje minimalnie wzrostową.

W czasie tworzenia dokumentu ocena stanu środowiska akustycznego za 2024 r. była jeszcze niedostępna. Zagadnienie to wymaga obserwacji na terenie Gminy Lipsk.

Hałas komunikacyjny

Zgodnie z „Oceną wyników badań hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2019 roku”, w analizowanym roku zbadano uciążliwość akustyczną dróg krajowych DK16, DK19 oraz wojewódzkiej DW677. Monitoring prowadzono w 14 punktach pomiarowych, z czego w 11-tu wykonano pomiary określające wskaźniki krótkookresowe LA_{eqD} i LA_{eqN} , natomiast 3 dotyczyły określenia wskaźników długookresowych L_{DWN} i L_N . Punkty te zostały zlokalizowane na obszarze trzech miejscowości: Śniadowo, Giby, Sokółka. Przeprowadzone w 2019 roku pomiary hałasu komunikacyjnego wykazały występowanie przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu zarówno w porze dziennej jak i nocnej.

Zgodnie z „Oceną stanu środowiska akustycznego na terenie województwa podlaskiego w roku 2023” nie przeprowadzono badań hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Lipsk. Stwierdzono, że niezmiennie od lat, najbardziej uciążliwym źródłem hałasu na obszarze województwa podlaskiego jest hałas komunikacyjny. Z roku na rok widoczna jest jednak poprawa środowiska akustycznego wzdłuż badanych odcinków dróg, co jest związane głównie z przeniesieniem transportu ciężkiego poza obszary zabudowane poprzez rozbudowę obwodnic oraz tworzenie nowych tras szybkiego ruchu o znaczeniu transgranicznym.

W czasie tworzenia dokumentu ocena stanu środowiska akustycznego za 2024 r. była jeszcze niedostępna.

Zaprezentowane powyżej dane z monitoringów poziomu hałasu nie obejmują co prawda w sposób bezpośredni Gminy Lipsk, jednak biorąc pod uwagę dotychczasowe pomiary oraz opierając się na obserwacjach terenowych należy stwierdzić, że hałas komunikacyjny nadal stanowi pewien problem na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Z roku na rok ulega on jednak zmniejszeniu. Nieduży wpływ na środowisko na jej terenie ma hałas przemysłowy.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk na lata 2021-2025 z perspektywą do 2027 r.” wskazano, że promieniowanie niejonizujące uważa się za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska, a pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie omawianej jednostki samorządu terytorialnego są linie energetyczne, które przebiegają również przez teren Gminy Lipsk. Tereny miasta i gminy zasilane są w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV w Dąbrowie Białostockiej. Obszar gminy pokryty jest siecią SN i Nn.

Kolejnym źródłem promieniowania są anteny nadawcze operatorów telekomunikacyjnych.

W „Ocenie poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie podlaskim” wskazano, że w 2018 r. w Mieście Lipsk wynik pomiaru wyniósł: 0,22 V/m. Nie wystąpiło więc przekroczenie normy.

Zgodnie z „Wynikami pomiarów pól elektromagnetycznych w województwie podlaskim w roku 2023” w tym roku nie przeprowadzono badań na terenie Gminy Lipsk. Jak to wskazano w „Ocenie poziomów PEM w środowisku w roku 2023 w województwie podlaskim” pomiary pól elektromagnetycznych w środowisku zrealizowane, w ramach państwowego monitoringu środowiska nie wykazały ponadnormatywnych wartości w żadnym z 28 punktów zlokalizowanych na obszarze miast oraz 20 punktów rozlokowanych na obszarze gmin wiejskich. Średnia arytmetyczna wartość pola elektromagnetycznego na obszarze województwa podlaskiego w 2023 roku wyniosła 0,57 V/m. Warto zaznaczyć, że w 2021 roku 24 pomiary (z 28 wykonanych), wskazywały na wartości poniżej dolnego progu sondy pomiarowej, natomiast w roku 2023 stosunek ten wyraźnie się zmienił i już tylko w 18 punktach otrzymano wartość <0,8 V/m. Dodatkowo, w większości miejsc, w których w 2021 roku

stwierdzono wyniki powyżej dolnej czułości sondy pomiarowej, w 2023 roku te wartości nieznacznie wzrosły.

Zgodnie z „Wynikami pomiarów pól elektromagnetycznych w województwie podlaskim w roku 2024” wynik 0,5 godz. pomiaru na terenie Gminy Lipsk wyniósł <0,8 V/m (Lipsk, ul. Kościelna 30). Zgodnie z „Oceną poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie podlaskim” pomiary pól elektromagnetycznych w środowisku zrealizowane, w ramach państwowego monitoringu środowiska nie wykazały ponadnormatywnych wartości w żadnym z 28 punktów zlokalizowanych na obszarze miast oraz 19 punktów rozlokowanych na obszarze gmin wiejskich. Średnia arytmetyczna wartość pola elektromagnetycznego na obszarze województwa podlaskiego w 2024 roku wynosi 0,51 V/m. Odnosząc tą wartość do uzyskanej średniej z tych samych lokalizacji z I cyklu pomiarowego można stwierdzić, że obserwuje się niewielką tendencję wzrostową PEM w środowisku, niemniej jednak, poziom zagrożenia polem elektromagnetycznym w województwie podlaskim jest nadal znikomy.

Zgodnie z powyższym może wnioskować, że działalność pól elektromagnetycznych nie stanowi obecnie problemu na terenie omawianej jednostki samorządu terytorialnego. Warto jednak prowadzić prace monitorujące zmiany w tym zakresie.

2.6. POWAŻNE AWARIE

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk na lata 2021-2025 z perspektywą do 2027 r.” zaznaczono, że wśród podmiotów stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska znajdują się stacje paliw funkcjonujące w systemie otwartym lub na potrzeby własne zakładu.

W „Wykazie zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na 31.12.2019” brak zakładów znajdujących się na terenie Gminy Lipsk.

W „Wykazie zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na 31.12.2023” oraz w „Wykazie zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na 31.12.2024” ani wśród zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) ani wśród zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) nie uwzględniono żadnego przedsiębiorstwa położonego na terenie Gminy Lipsk co jest zjawiskiem pozytywnym.

Oznacza to, że dobra sytuacja przedstawiona w „Programie...” nie uległa pogorszeniu.

Patrząc na sytuację gminy wciąż poważniejsze zagrożenie płynie z wystąpienia potencjalnych wypadków drogowych środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Największe zagrożenia poważnymi awariami występują podczas transportu paliw płynnych np. do zaopatrzenia stacji paliw.

3. SPRAWOZDANIE – OCENA REALIZACJI PROGRAMU

3.1. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Nadrzędnym celem „Programu...” jest: **wybór modelu regeneracyjnego wzrostu z myślą o jakości życia mieszkańców.**

Priorytety ekologiczne dla Gminy Lipsk przedstawione w dokumencie:

- Optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej;
- Ochrona powietrza atmosferycznego;
- Ochrona wód (powierzchniowych i podziemnych);
- Ochrona powierzchni ziemi;
- Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym;
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Przeciwdziałanie awariom;
- Nieodwracalne i stopniowe ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz wzmocnienie ich pochłaniania przez naturalne i inne pochłaniacze;
- Właściwa gospodarka odpadami;
- Edukacja ekologiczna.

Tabela 11. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji	Cel	Kierunek Interwencji	Podmiot odpowiedzialny
Gospodarka wodno-ściekowa	Ograniczenie zrzutu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Lipsk, właściciele nieruchomości
		Budowa/modernizacja sieci kanalizacyjnej (jeśli będzie to uzasadnione ekonomicznie)	Gmina Lipsk
		Budowa kanalizacji deszczowej	Gmina Lipsk
		Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontrolowania częstości i sposobów usuwania komunalnych osadów ściekowych	Gmina Lipsk
	Zwiększenie zasięgu oraz modernizacja infrastruktury wodociągowej	Rozbudowa oraz modernizacja sieci wodociągowej	Gminy Lipsk
		Budowa i modernizacja gminnych urządzeń wodociągowych	Gmina Lipsk
	Poprawa racjonalności gospodarki wodnej	Realizacja działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego	Gmina Lipsk, szkoły
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zmniejszenie skali niskiej emisji	Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie gminy (zarówno budynków użyteczności publicznej, jak i obiektów prywatnych)	Gmina Lipsk Gmina Lipsk Gmina Lipsk
		Wykonanie modernizacji oświetlenia ulicznego	Gmina Lipsk
		Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej	Gmina Lipsk, mieszkańcy
		Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Budowa instalacji do wykorzystania odnawialnych źródeł energii
	Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie wpływu spalania paliw złej jakości oraz odpadów w paleniskach domowych na stan czystości powietrza, możliwości oszczędzania energii oraz promocji korzystania	Gmina Lipsk, szkoły

Obszar interwencji	Cel	Kierunek Interwencji	Podmiot odpowiedzialny
		z transportu zbiorowego oraz transportu rowerowego i negatywnych skutków wysuszenia torfowisk	
	Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń powietrza poprzez nasadzenia lasów, ochronę torfowisk, promowanie hodowli zagrodowej	Nasadzenia lasów	Gmina Lipsk, Nadleśnictwa
		Ochrona torfowisk	Podmioty zarządzające obszarami chronionymi
		Promowanie hodowli zagrodowej	Gmina Lipsk, szkoły
	Poprawa jakości powietrza poprzez usprawnienie warunków ruchu drogowego na terenie gminy	Przebudowa dróg gminnych oraz powiatowych	Gmina Lipsk Powiat Augustowski, Gmina Lipsk
		Budowa i organizacja tras rowerowych oraz chodników i parkingów	Gmina Lipsk
	Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zorganizowanej	Wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego	przedsiębiorcy
Zagrożenia hałasem	Ograniczenie poziomu hałasu	Przebudowa dróg gminnych oraz powiatowych	Gmina Lipsk Powiat Augustowski, Gmina Lipsk
		Budowa i organizacja tras rowerowych	Gmina Lipsk
		Dostosowanie przedsiębiorstw do obowiązujących standardów emisji hałasu do środowiska	przedsiębiorcy
		Zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem komunikacyjnym poprzez tworzenie pasów zadrzewień oraz zmiany w inżynierii ruchu drogowego	Gmina Lipsk, Powiat Augustowski
	Kształtowanie przestrzeni w otoczeniu źródeł hałasu – planowanie przestrzenne	Uwzględnianie zasad kształtowania przestrzeni w otoczeniu źródeł hałasu w ramach tworzonych dokumentów planistycznych	Gmina Lipsk
	Edukacja ekologiczna mieszkańców	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony zdrowia i życia mieszkańców przed hałasem	Gmina Lipsk, szkoły

Obszar interwencji	Cel	Kierunek Interwencji	Podmiot odpowiedzialny
Promieniowanie elektromagnetyczne	Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym	Zapobieganie powstawaniu nowych źródeł promieniowania niejonizującego na terenach mieszkalnych	Gmina Lipsk
		Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gmina Lipsk
		Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zagadnień dotyczących pól elektromagnetycznych	Gmina Lipsk
Poważne awarie i zagrożenia naturalne	Zapobieganie poważnym awariom	Wspieranie służb ratowniczych w zakresie wyposażenia w specjalistyczny sprzęt	Gmina Lipsk
	Zmniejszanie oddziaływania susz na ekosystem	Kształtowanie struktury użytkowania terenu, w szczególności ochrona oraz zwiększanie powierzchni zalesionych	Gmina Lipsk, mieszkańcy
	Zwiększenie potencjału wyspecjalizowanych jednostek w zakresie usuwania skutków zdarzeń nadzwyczajnych (m.in. osuwisk, podtopień)	Doposażenie służb ratowniczych	Gmina Lipsk, jednostki OSP
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie bioróżnorodności, zwłaszcza na terenach chronionych	Opracowanie waloryzacji przyrodniczej oraz tworzenie na jej podstawie form ochrony przyrody	Gmina Lipsk
		Racjonalne gospodarowanie cennymi zasobami przyrodniczymi gminy	Gmina Lipsk
		Ochrona lasów na terenie gminy oraz tworzenie nowych obszarów leśnych poprzez zalesianie gruntów rolnych o niskiej bonitacji	Gmina Lipsk, Nadleśnictwa
		Promocja walorów przyrodniczych gminy	Gmina Lipsk, Nadleśnictwa
		Zachowanie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk	Gmina Lipsk, Nadleśnictwa
		Poprawa stanu torfowisk i obszarów bagiennych	Podmioty zarządzające obszarami chronionymi
		Tworzenie sieci ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych,	Nadleśnictwa, podmioty zarządzające obszarami chronionymi

Obszar interwencji	Cel	Kierunek Interwencji	Podmiot odpowiedzialny
		atrakcyjnych krajobrazowo oraz dziedzictwa kulturowego	
	Zwiększanie świadomości ekologicznej w społeczeństwie	Prowadzenie działań edukacyjnych	Gmina Lipsk, szkoły
Gleby	Zwiększenie racjonalności zagospodarowania terenu	Wykorzystanie nieużytków na uprawy energetyczne	Właściciele gruntów rolnych
		Zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, w celu przywrócenia im funkcji przyrodnicze, rekreacyjne lub rolnicze	Gmina Lipsk, właściciele gruntów rolnych
	Przywrócenie wartości biologicznych gleb	Podjęmowanie działań edukacyjno – szkoleniowych służących promocji rolnictwa ekologicznego i zadrzewień śródpolnych	Gmina Lipsk, szkoły, Powiat Augustowski
		Organizacja programów doradczych dla rolników i zainteresowanych produkcją rolniczą	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
		Realizacja działań w kierunku scalania i wymiany gruntów rolnych	Właściciele gruntów rolnych
Zasoby geologiczne	Zapobieganie degradacji zasobów złóż naturalnych	Likwidowanie nielegalnej eksploatacji złóż	Gmina Lipsk
	Rekultywacja terenów wyeksploatowanych	Bieżąca rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych prowadzona przez koncesjonariuszy	Przedsiębiorstwa posiadające koncesję na eksploatację kopalin
Gospodarowanie wodami	Opracowanie i realizacja planów ochrony przeciwpowodziowej	Wdrażanie systemu powiadamiania o zagrożeniach	Gmina Lipsk
		Wykonanie i modernizacja zabudowy regulacyjnej potoków/rzek	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku, Gmina Lipsk
		Zapewnienie ochrony naturalnych zbiorników retencyjnych, takich jak tereny podmokłe i nieuregulowane cieki wodne poprzez	Gmina Lipsk

Obszar interwencji	Cel	Kierunek Interwencji	Podmiot odpowiedzialny
		wprowadzenie odpowiednich zapisów do dokumentów planistycznych	
Gospodarka odpadami	Racjonalizacja gospodarki odpadami	Prowadzenie oraz wspieranie działań edukacyjno – informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami oraz zapobiegających powstawaniu odpadów	Gmina Lipsk, szkoły
		Kontynuacja działań w zakresie organizacji efektywnego systemu zbiórki i zagospodarowania odpadów	Gmina Lipsk
	Kontynuacja procesu usuwania azbestu	Kontynuacja działań związanych z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina Lipsk, właściciele nieruchomości

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk na lata 2021-2025 z perspektywą do 2027 r.

3.2. ZREALIZOWANE DZIAŁANIA

Poniżej przedstawiono inwestycje, które zostały zrealizowane na terenie Gminy Lipsk i miały bezpośredni bądź pośredni wpływ na środowisko naturalne.

Tabela przedstawia inwestycje realizowane w latach 2023 – 2024. Były one realizowane obok zadań wykonywanych na bieżąco związanych z zadaniami własnymi gminy nałożonymi na nią przez ustawę o samorządzie gminnym (Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, t.j. Dz.U. 2025, poz. 1153 z późn. zm.) i innymi aktami prawnymi.

Tabela 12. Projekty zrealizowane

Nazwa zadania	Poniesiony koszt (zł)	
	2023	
Przebudowa drogi gminnej nr 102747 B ul. Grodzieńskiej w Lipsku	4 495 613,29	W ramach projektu wykonano 2,387 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej oraz ścieżkę rowerową o długości 2,387 km
Przebudowa drogi gminnej nr 102746 B ul. Jermakowicza w Lipsku	2 490 463,18	W ramach projektu wykonano 1,553 km drogi o nowej, spełniającej standardy, nawierzchni bitumicznej
Przebudowa drogi gminnej nr 101734 B ul. Pustej w Lipsku	3 401 662,53	W ramach projektu wykonano 0,980 km drogi o nowej, spełniającej standardy, nawierzchni bitumicznej
Zakup szafy sterującej na potrzeby Stacji Uzdatniania Wody w Skieblewie	59 564,97	W ramach zadania zmodernizowana została Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Skieblewo
Zakup agregatów prądotwórczych na potrzeby SUW na terenie Gminy Lipsk	361 915,29	W ramach zadania zmodernizowano SUW Skieblewo, SUW Krasne i przepompownię wody w Rakowiczach
Termomodernizacja dachu Samorządowego Przedszkola w Lipsku	1 235 625,00	W ramach projektu termomodernizacji poddano 993,13 m ² dachu budynku Samorządowego Przedszkola w Lipsku
Zakup autobusów na potrzeby dowozu uczniów z terenu Gminy Lipsk	2 051 400,00	W ramach projektu zakupiono 3 nowoczesne autobusy do przewozu uczniów
Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie miasta Lipsk	190 567,00	W ramach projektu wymieniono 86 opraw oświetleniowych w mieście Lipsk na oprawy energooszczędne LED
Modernizacja trzech przepompowni ścieków	677 421,78	W ramach zadania zmodernizowano 3 przepompownie ścieków sanitarnych w mieście Lipsk - na ul. Ogrodowej, Słonecznej i Rybackiej

Nazwa zadania	Poniesiony koszt (zł)	Ilość/długość
Budowa kotłowni gazowych w pięciu budynkach użyteczności publicznej	1 643 475,26	W wyniku realizacji zadania zlikwidowano 5 kotłowni węglowych i wybudowano kotłownie gazowe LNG w budynkach Urzędu Miejskiego, Zespołu Szkół Samorządowych, Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Twórczym Ośrodku Lokalnej Aktywności oraz OSP w Lipsku
Redukcja zużycia energii elektrycznej poprzez montaż instalacji fotowoltaicznej w Urzędzie Miejskim w Lipsku i Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipsku	99 800,00	W wyniku realizacji zadania wybudowano dwie instalacje PV - w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipsku - 9,9 kW i w Zespole Szkół Samorządowych w Lipsku - 9,68 kW
Adaptacja pomieszczeń budynku byłej szkoły podstawowej w Krasnem na potrzeby Świetlicy wiejskiej	353 318,80	W ramach zadania wymieniono stolarkę okienną w budynku świetlicy wiejskiej
Razem		17 060 827,10
	2024	
Przebudowa drogi gminnej nr 102806 B w Kuriance	1 666 648,60	W ramach projektu wykonano 1,240 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej
Przebudowa zniszczonych podczas kryzysu migracyjnego dróg gminnych i wojewódzkiej na terenie Gminy Lipsk - Nr 102787 B Siółko - Kopczany	4 575 982,81	W ramach projektu wykonano 4,566 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej
Przebudowa zniszczonych podczas kryzysu migracyjnego dróg gminnych i wojewódzkiej na terenie Gminy Lipsk - Nr 102803 B Lipszczany-Dolinczany	2 439 144,13	W ramach projektu wykonano 2,780 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej
Przebudowa zniszczonych podczas kryzysu migracyjnego dróg gminnych i wojewódzkiej na terenie Gminy Lipsk - Nr 102762 B w Starym Rogożynie	1 660 526,15	W ramach projektu wykonano 1,854 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej
Przebudowa zniszczonych podczas kryzysu migracyjnego dróg gminnych i wojewódzkiej na terenie Gminy Lipsk - Nr 102732 B ul. Nowodworska w Lipsku	751 493,55	W ramach projektu wykonano 0,402 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej
Przebudowa zniszczonych podczas kryzysu migracyjnego dróg gminnych i wojewódzkiej na terenie Gminy Lipsk - droga wojewódzka Nr 664	7 113 315,19	W ramach projektu wykonano 7,125 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej
Poprawa efektywności energetycznej budynku Urzędu Miejskiego w Lipsku i świetlicy wiejskiej w Rygałównie wraz przebudową parkingów przy tych budynkach	1 385 842,85	W wyniku realizacji projektu w budynku Urzędu Miejskiego w Lipsku oraz w budynku świetlicy wiejskiej w Rygałównie wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, docieplono fundamenty i ściany, a także docieplono stropy

Nazwa zadania	Poniesiony koszt (zł)	Ilość/długość
Przebudowa chodników przy ul. Nowodworskiej i Szkolnej w Lipsku	734 101,92	W ramach zadania powstały nowe chodniki o długości 0,477 km
Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Lipsk	5 456 458,69	W ramach zadania wykonano: Budowę sieci wodociągowej rozdzielczej - odc. Lipsk – Nowy Lipsk długości 3.252,92 m, Budowę sieci wodociągowej rozdzielczej - odc. Jaczniki - Rygałówka długości 560,45 m, Budowę sieci wodociągowej rozdzielczej - odc. Lipsk - Skieblewo długości 1.035,97 m, Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Saperów w Lipsku – odcinek o długości 428,80 m, Budowę Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Skieblewo – 1 kpl.
Utwardzenie odcinka drogi gminnej Nr 102735 B - ul. Rybackiej w Lipsku	109 972,18	W ramach zadania utwardzono płytami betonowymi (trylinką) 0,1 km ul. Rybackiej w Lipsku
Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej Nr 102775 B	7 579 797,76	W ramach projektu wykonano 4,570 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej
Przebudowa odcinka drogi gminnej Nr 101799 B w Dolinczanach	656 343,78	W ramach projektu wykonano 0,720 km drogi o nowej, spełniającej standardy nawierzchni bitumicznej
Razem		34 129 627,61
Razem rok 2023 i rok 2024		51 190 454,71

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Lipsku

Koszt powyższych inwestycji to 51 190 454,71 zł.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań jest wysokość ponoszonych nakładów finansowych oraz uzyskiwane efekty rzeczowe, które zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm komponentów środowiska, dokonaną w ramach systemu monitoringu, ilustrują zaawansowanie realizacji „Programu...” w skali rocznej i umożliwiają dokonywanie niezbędnych korekt na bieżąco.

Wyżej wymienione działania, w połączeniu z realizacją zadań o charakterze edukacyjnym i promowaniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii przyczyniają się do poprawy jakości środowiska na obszarze Gminy Lipsk.

Oceniając dotychczasowy stan wykonania celów zaplanowanych w Programie Ochrony Środowiska jednoznacznie można stwierdzić, że na bieżąco są one realizowane. Gmina wspiera także realizację inwestycji służących ochronie środowiska przeprowadzane na jej terenie przez Powiat Augustowski.

Gmina stara się pozyskiwać dofinansowanie na realizację zadań ze środków zewnętrznych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych w celu realizacji zadań kosztownych, gdyż nie ma możliwości sfinansowania ich ze środków budżetu własnego.

Zachodzi jednak konieczność dalszego podejmowania działań służących poprawie stanu środowiska naturalnego, zgodnych z aktualnym stanem prawnym, a także obecnymi potrzebami i zagrożeniami.

3.3. WSKAŹNIKI

Tabela 13. Realizacja wskaźników

Cele	Wskaźniki	Realizacja wskaźnika
Ograniczenie zrzutu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba zmodernizowanych przepompowni ścieków	3 szt.
	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	428,80 m
Zwiększenie zasięgu oraz modernizacja infrastruktury wodociągowej	Liczba zmodernizowanych ujęć, stacji uzdatniania wody, przepompowni wody	3 szt.
	Liczba wybudowanych stacji uzdatniania wody	1 szt.
	Długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowej	4849,34 m
Zmniejszenie skali niskiej emisji	Liczba budynków objętych działaniami termomodernizacyjnymi	4 szt.
	Liczba budynków korzystających z odnawialnych źródeł energii	2 szt.
	Liczba wymienionych opraw oświetleniowych	86 szt.
	Liczba budynków objętych modernizacją systemów grzewczych	5 szt.
Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Liczba wybudowanych instalacji do wykorzystania odnawialnych źródeł energii	2 szt.
Poprawa jakości powietrza poprzez usprawnienie warunków ruchu drogowego na terenie gminy	Długość przebudowanych dróg gminnych i powiatowych	28,277 km
	Długość wybudowanych tras rowerowych	2,387 km
	Długość wybudowanych chodników dla pieszych	0,477 km
Ograniczenie poziomu hałasu	Długość przebudowanych dróg gminnych i powiatowych	28,277 km
	Długość wybudowanych tras rowerowych	2,387 km
	Długość wybudowanych chodników dla pieszych	0,477 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu...” oraz danych przekazanych przez Urząd Miejski w Lipsku

Dodatkowo dzięki wymianie autobusów do przewozu uczniów na nowoczesne zmniejszy się poziom zanieczyszczenia powietrza. Tym samym inwestycja ta ma pozytywny wpływ na obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

4. PODSUMOWANIE

Niniejszy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lipsk **dotyczy lat 2023 – 2024**. Przedstawia dotychczas podjęte działania w kontekście stanu środowiska na terenie gminy, aby ten nie uległ pogorszeniu. Działania inwestycyjne w połączeniu z realizacją zadań o charakterze edukacyjnym w dużej mierze przyczyniają się do zachowania oraz poprawy jakości środowiska na obszarze Gminy Lipsk. Do zaobserwowania ich wyników w dużej mierze przyjdzie jeszcze poczekać.

W niniejszym Raporcie widać pewne tendencje, w jakim kierunku zmienia się stan środowiska i jakie wyzwania w tym zakresie nadal stoją przed samorządem.

Nadal konieczne jest podejmowanie różnych działań związanych z poprawą stanu środowiska. Istnieje potrzeba stworzenia nowego Programu by móc podjąć właściwe działania służące poprawie środowiska naturalnego i wyjść naprzeciw obecnym problemom.

5. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

TABELA 1. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ZWIĄZANE Z TERENEM GMINY.....	6
TABELA 2. GRUNTY LEŚNE	9
TABELA 3. OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE	10
TABELA 4. STAN ZAOPATRZENIA W WODĘ	11
TABELA 5. SIEĆ KANALIZACYJNA.....	12
TABELA 6. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH, CZ. 1	13
TABELA 7. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH, CZ. 2	13
TABELA 8. ZESTAWIENIE ZASOBNOŚCI GLEB NA TERENIE POWIATU AUGUSTOWSKIEGO W LATACH 2011-2014	20
TABELA 9. ZŁOŻA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH NA TERENIE, 2019 R.....	22
TABELA 10. ZŁOŻA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH, 2024 R.....	23
TABELA 11. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA.....	29
TABELA 12. PROJEKTY ZREALIZOWANE	34
TABELA 13. REALIZACJA WSKAŹNIKÓW	37
RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY LIPSK NA TLE POWIATU AUGUSTOWSKIEGO.....	4

RYSUNEK 2. MAPA ZASOBÓW DYSPOZYCYJNYCH WÓD PODZIEMNYCH W OBSZARACH BILANSOWYCH STAN NA 31.12.2020 R.	16
RYSUNEK 3. MAPA ZASOBÓW DYSPOZYCYJNYCH WÓD PODZIEMNYCH W OBSZARACH BILANSOWYCH (STAN NA 31.12.2023 R.).....	17
RYSUNEK 4. MAPA ZASOBÓW DYSPOZYCYJNYCH WÓD PODZIEMNYCH W OBSZARACH BILANSOWYCH (STAN NA 31.12.2024 R.).....	19